

[Jørgen Winther]

Begrundelse

Spørgeren ved, at der ifølge et EF-direktiv er fastsat en grænseværdi for nitratindhold i drikkevand på 50 mg/l. Spørgeren mener, at en sådan grænseværdi må ses i forhold til, at visse ensomt beliggende landbrugsejendomme kan have udgifter på mellem 50.000 og 100.000 kr., hvis ejendommen skal tilsluttes den offentlige vandforsyning.

Svar (23/4 90):

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

I anledning af det stillede spørgsmål har jeg modtaget følgende udtalelse fra Sundhedsstyrelsen, som jeg kan henholde mig til:

»1. Nitratindholdet i drikkevand har givet anledning til udvikling af methæmoglobinæmi hos spædbørn i forbindelse med, at disse børn har indtaget modernælkserstatning fremstillet af vand med højt nitratindhold.

2. I løbet af 1970'erne er der desuden blevet rejst mistanke om årsagssammenhæng mellem nitrosoforbindelser (et af de i kroppen beskrevne omdannelsesprodukter af nitrat) og kræft i mavesækken.

3. Videnskabelige undersøgelser i de senere år har endvidere rejst mistanke om sammenhæng mellem fosterskader (alt overvejende neuralrørsdefekter = defekter i et af de tidlige fosteranlæg) og nitrosoforbindelser.

Ad 1: Hvad angår sammenhæng mellem nitratindtagelse og udvikling af methæmoglobinæmi hos spædbørn, er sammenhængen veldokumenteret. Den kvantitative sammenhæng mellem nitratkoncentrationen i drikkevand og optræden af methæmoglobinæmi er ikke klart etableret. Der er beskrevet symptomer på methæmoglobinæmi ved indtagelse af modernælkserstatning fremstillet på basis af drikkevand med indhold af nitrat ned til 50 mg/l. Man skal i denne sammenhæng være opmærksom på, at andre faktorer end nitratkoncentrationen kan have indflydelse på udviklingen af methæmoglobinæmi. Således spiller den bakteriologiske kvalitet af drikkevandet en rolle, ligesom spædbarnets almene tilstand har betydning. Sundhedsstyrelsens medicinalstatistiske afdeling har oplyst, at der i årene 1984-88 er indlagt 1, 0, 3, 1 og 1 patient på danske sygehuse på grund af methæmoglobinæmi. Det formodes, at der er tale om spædbørn, men dette er ikke undersøgt i landspatientregistret.

Ad 2 og 3: Hvad angår sammenhæng mellem nitratindtagelse (eller rettere de tidligere omtalte nitrosoforbindelser) og udvikling af kræft i mavesækken respektive udvikling af fosterskader, er disse forhold ikke videnskabeligt sikkert afklaret.

Ved sammenlignende studier foretaget her i landet har man kunnet påvise øget forekomst af kræft i mavesækken i et område med høj nitratkoncentration i drikkevand sammenlignet med et område med lavere koncentration. Der kan for øjeblikket ikke drages endelige konklusioner på dette grundlag.

Efter Sundhedsstyrelsens opfattelse må nitrat således fortsat betragtes som en sundhedsskadelig forbindelse, hvoraf indtagelsen må søges begrænset. Sundhedsstyrelsen skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at nitrattilskuddet til den danske befolkning ikke blot stammer fra drikkevand, men at en del af det daglige indtag af nitrat hos voksne stammer fra kosten, ikke mindst fra grøntsager. En dansk gennemsnitskost giver et tilskud på ca. 50 mg nitrat/dag.

WHO fastlagde i 1970 med udgangspunkt i iagttagelser af udvikling af methæmoglobinæmi hos spædbørn en grænse for nitratindhold i drikkevand på 50 mg/l. (WHO anbefalede, at nitratindholdet skulle være mindre end 50 mg/l, men at det dog »var acceptabelt«, hvis nitratindholdet lå under 100 mg/l). Senere i 1977 anbefalede af WHO, at vand til spædbørnsernæring højst burde indeholde 50 mg nitrat/l. Denne værdi blev lagt til grund for det maksimale tilladelige nitratindhold i EF's drikkevandsdirektiv vedtaget i 1980 og samme år overført til dansk lovgivning i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 6 af 4. januar 1980 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg. Bekendtgørelsen er senest ændret ved bekendtgørelse nr. 515 af 29. august 1989.

I overensstemmelse med ovenstående sundhedsmæssige betragtninger finder Sundhedsstyrelsen ikke at kunne anbefale en højere grænseværdi for nitrat i drikkevand fra private brøndboringer end den af Miljøministeriet fastsatte.

Man skal henlede opmærksomheden på, at der i Miljøstyrelsens cirkulære af 26. juli 1984 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg i særlige tilfælde angives muligheder for tidsbegrænset dispensation fra den nugældende grænseværdi.«